



Vodič za povezivanje sa bebom



Dom zdravlja
Novi Sad



HARMONIJA
CENTAR ZA PODRSKU RANOM RAZVOJU I
PORODIČNIM ODNOSIMA

unicef 
za svako dete

uz podršku The LEGO Foundation



U video savetovanju sa porodicama (ali i u uobičajenom načinu rada, odnosno tokom poseta porodicama) možete koristiti fotografije i video materijale kako biste ilustrovali nešto o čemu govorite, ili podstakli razgovor na neku temu.

Evo primera fotografija i malog „vodiča“ za razgovor o najranijim trenucima zajedničkog života bebe i porodice, koje možete koristiti u radu sa porodicama novorođenčadi.

1. Otac i majka - dobri staratelji od početka

Važno je da i vi i porodica imate na umu da beba postaje član cele porodice i da bi sa njom od prvog trenutka svi članovi porodice trebalo da razvijaju kvalitetan odnos i prilike da se upoznaju i povežu. Ovo se naročito odnosi na prilike da otac, jednako kao i majka, dočekuje i upoznaje se sa svojom bebom. Istraživanja pokazuju da otac i majka imaju jednake kapacitete da postanu dobri roditelji, ali i da im oboma treba šansa za to. Ta šansa podrazumeva prilike da budu sa svojom bebom i tokom trudnoće i nakon rođenja.

U obradi ove teme važno je da sa porodicama razgovarate o:

- Načinu na koji se i otac i majka povezuju sa bebom i pripremaju za roditeljstvo tokom trudnoće;
- Načinu na koji i otac i majka razgovaraju o tome kako žele da dočekaju svoju bebu - promovirate prisustvo oca na porođaju, uključivanje oca u brigu o bebi i negu bebe od rođenja, promovirate odsustvo oca sa posla zarad nege deteta (ili deljeno); ukoliko ništa od ovog nije moguće govorite sa porodicom o načinima na koje od prvog dana detetovog života mogu oba roditelja da imaju svoje posebno vreme sa bebom, prilike da se upoznaju sa njom i razvijaju veštine staranja o njoj;
- Pitanjima, brigama, željama i doživljaju kompetentnosti i oca i majke.

Nastojte da podržite ravnopravno uključivanje roditelja u sve rutine nege bebe. Okolina može da očekuje i/ili veruje da ja majka veštija i spremnija. Ovo nije naučno dokazano, a može da predstavlja veliki izvor stresa za

majku i veliki rizik za isključivanje oca.

Budite svesni da je većina usluga koje u ovom momentu postoje prvenstveno usmerena na majku, kao i toga da očevi najčešće nisu prisutni na porođaju, što uzrokuje da prve dane života bebe - ogroman broj prilika da se povežu sa bebom i uči kako se o njoj brine, očevi zapravo propuštaju. Takođe, podsticaj uključenosti oca za negu deteta je veoma mali. Uloga oca tako postaje „ranjiva“, bez obzira na to što postoji ogroman broj dokaza o značaju relacije sa ocem za dobrobit i razvoj deteta.

Evo fotografija koje mogu biti podsticaj za razgovor sa porodicama o temama povezivanja i važnosti kvalitetnog odnosa sa oba roditelja:



Fotografija 1. I otac i majka - staratelji od početka



Porodica na fotografiji 1 je donela odluku da želi zajedno da dočeka bebu. Otac ima prilike ne samo da učestvuje u samom porođaju i bude uz majku, već i da od prvog trenutka bebinog života dodiruje, gleda, nosi bebu, priča sa bebom i povezuje se sa njom.

Ponekad porodice ne žele, ili nemaju prilike da zajedno dočekaju bebu.

Razgovarajte sa porodicom o tome šta vidi na ovoj fotografiji, kakav utisak ima da se ko oseća i zašto? Razgovarajte o njihovim planovima za „doček bebe“ i porođaj, ali i za prve trenutke nakon rođenja i prve dane nakon dolaska kući. Ovo je momenat kada možete da ih informišete o značaju upoznavanja i povezivanja sa bebom za oba roditelja i njihov kasniji odnos sa detetom, ali i da ih savetujete o načinima na koje roditelji mogu da se upoznaju i povežu sa svojom bebom. Razgovarajte sa njima o načinima na koje otac može da učestvuje, kako može da se uključi odmah po dolasku bebe kući, značaju vremena 1:1 sa bebom za oba roditelja od prvog dana.

Ne propustite priliku i da govorite o roditelj-

skom savezu - udruživanju roditelja za dobrobit deteta.

Evo i pisanih materijala na ovu temu, koje takođe možete podeliti sa porodicom:

https://www.unicef.org/serbia/sites/unicef.org.serbia/files/2020-02/Danas_ste_postali_tata.pdf

https://www.unicef.org/serbia/sites/unicef.org.serbia/files/2020-02/Danas_ste_postali_mama.pdf

https://www.unicef.org/serbia/sites/unicef.org.serbia/files/2020-02/Savez_za_kvalitetno_roditeljstvo.pdf

kao i video materijala na ovu temu koje možete odgledati sa porodicom:

<https://www.youtube.com/watch?v=LxTxauLigbl&feature=youtu.be>

2. Specijalno vreme sa bebom, kontakt „koža na kožu“

Otac na fotografiji 2, kao i majke na fotografijama 3, 4, 5, su u posebnom kontaktu sa svojom bebom. Ovaj kontakt zovemo „Kontakt koža na kožu“- golišavo telo bebe (na-



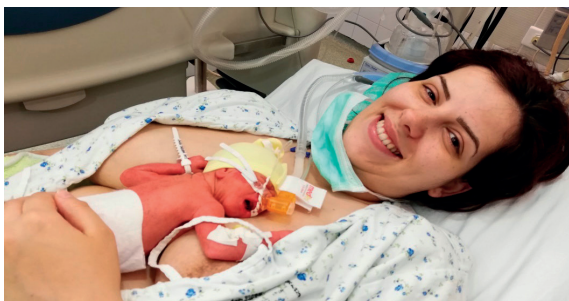
Fotografija 2. Kontakt „koža na kožu“, specijalno vreme sa tek rođenom bebom



Fotografija 3. Kontakt „koža na kožu“, specijalno vreme sa tek rođenom bebom



Fotografija 4. Kontakt „koža na kožu“, specijalno vreme sa tek rođenom bebom



Fotografija 5. Kontakt „koža na kožu“, specijalno vreme sa tek rođenom bebom

kon porođaja - neoprano - fotografija 1,3) je smešteno na gole grudi roditelja. Istraživanja ukazuju na višestruke dobiti od ovakvog kontakta novorođenčeta i roditelja i to za oboje.

Nakon porođaja (u toku tzv. Zlatnog, čarobnog sata, fotografije 1 i 3), ovaj kontakt omogućuje bolje prilagođavanje bebe na temperaturu, svetlo, disanje, raniji početak dojenja i snažnije povezivanje sa majkom. Majka takođe ima bolje prilagođavanje i oporavak nakon porođaja.

Za prevremeno rođenu decu (slike 2,4,5) ovo je jedan od najboljih načina stimulacije razvoja i najbolji način da se osigura povezivanje između roditelja i deteta.

Fotografije 2, 4 i 5 koje prikazuju kontakt roditelja sa prevremeno rođenim bebama, mogu vam poslužiti da otvorite sa porodicom prevremeno rođenog deteta razgovor o značaju dodira, boravka uz bebu za oba roditelja (i za podsticaj razvoju, i za brže napredovanje, za bolje uspostavljanje ishrane majčinim mlekom, za veoma važan proces prihvatanja roditeljske uloge - što je za porodice prevremeno rođene dece ogroman izazov, i slično). Porodice prevremeno rođene dece je važno osnaži-

ti da govore o svojim osećanjima i pitanjima, brigama koje imaju, ali i podstaći kontakte sa bebom.

Kontakt „koža na kožu“ nije važan samo neposredno nakon rođenja ili tokom oporavka prevremeno rođene dece. On može biti odličan način upoznavanja i zajedničkog provođenja vremena novorođenčadi i roditelja i nakon dolaska kući iz porodilišta.

Iskoristite ove fotografije da sa porodicom razgovarate o tome šta na njima vide, kako se ko oseća. Ovo je prilika da ih informišete o značaju kontakta koža na kožu, da ih posavetujete o tome kako da ovakvu priliku sa bebom uključe u svoj „plan“ dočeka bebe, ali i o tome kako i zašto mogu da, nakon rođenja i dolaska kući kreiraju prilike za ovakvo - specijalno vreme sa tek rođenom bebom.

Evo i pisanih materijala o ovome, koje možete podeliti sa roditeljima:

<https://www.unicef.org/serbia/sites/unicef.org.serbia/files/2018-07/Preporuke-roditeljima-dece-u-1.mesecu.pdf>

Evo i video materijala koji govore o primerima brige o prevremeno rođenoj deci i znača-



ju kontakta „koža na kožu“ za njih koji možete pogledati sa porodicom:

<https://www.unicef.org/serbia/price/mali-heroji-velikog-dodira>

<https://www.unicef.org/serbia/stories/znacaj-prvog-dodira>

3. Razgovor sa bebom od prvog dana

Na fotografiji 6 majka i beba razgovaraju već u porodilištu.

Jedan od najboljih načina za povezivanje sa bebom i snažan podsticaj razvoju od rođenja je govor upućen bebi i razgovor sa bebom.

Kada roditelji govore bebi važno je da:

- budu licem u lice sa njom
- budu blizu bebi (pogotovu novorođenčetu), da bi beba mogla da ih čuje i vidi
- govore sporo, nežnim, blagim i tihim glasom
- dodiruju bebu dok pričaju
- osmehuju se bebi, naročito kada beba uspe da pogleda u njih (kasnije okrene oči ili glavu na zvuk njihovog glasa)

Sve ove važne komponente razgovora sa be-

bom su vidljive na ovoj fotografiji i o tome možete razgovarati sa porodicom. Koristite ovu fotografiju da ih savetujete o značaju govora sa bebom i govora upućenog bebi od prvih trenutaka života, ali i da zajedno sa njima „učite“ - analizirate, kako taj razgovor izgleda. Govor upućen bebi i govor sa bebom biće veoma „moćno“ sredstvo povezivanja sa detetom, a kasnije podsticaja razvoju - zato je važno da o ovome razgovarate već u posetama porodicama koje očekuju bebu, a naročito u porodicama novorođenčadi. Kada ih budete posetili u periodu odojčeta, moći ćete da se „nadovežete“ na ovaj uspostavljeni oblik interakcije sa bebom i proširite njihov odnos i prilike za učenje i povezivanje uvođenjem čitanja sa bebom, pevanja bebi, igrama rečima i slično.

Sa roditeljima možete govoriti i o načinima na koje bebe „pričaju“ pre govora, pa i pre vokalizacije: pokretima očiju, ruku ili celog tela, promenama izraza lica, pokretima usana ili celog lica, pokušajem vokalizacije (širenjem usta, „mljackanjem“) ili vokalizacijom, okretanjem očiju ili glave (kasnije ruku) ka izvoru zvuka - ka osobi koja govori, umiriva-



Fotografija 6. Razgovor sa bebom

njem na zvuk govora, reagovanjem na promenu tona, tempa govora i slično.

Evo i pisanih materijala o ovome, koje takođe možete podeliti sa porodicom:

https://www.unicef.org/serbia/sites/unicef.org.serbia/files/2019-06/Brosura_da_li_pricate_sa_bebom.pdf

► **Vodič za povezivanje sa bebom**